

WÓJT GMINY ROŚCISZEWO

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ROŚCISZEWO

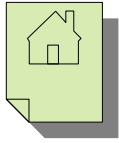
UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Zał. Nr 1

Do Uchwały Nr

Rady Gminy Rościszewo

z dnia

BUDOWLANE I URBANISTYCZNE USŁUGI PROJEKTOWE

mgr inż. ALICJA PEJTA-JAWORSKA

opracowania planistyczne, projekty infrastruktury technicznej, ekspertyzy z zakresu ochrony środowiska

09-400 Płock, ul. Kazimierza Wlk. 37/93

tel. 24 2682268

kom. 504766500

e-mail: apjaworska@wp.pl

NIP 774-113-13-19

Temat: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Rościszewo

Nazwa opracowania: Uwarunkowania Rozwoju

Zleceniodawca: Gmina Rościszewo

Projektant studium:

mgr inż. Alicja Pejta-Jaworska

- uprawnienia urbanistyczne nr 1500

Data: wrzesień 2014 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
1. Stan zagospodarowania terenu gminy	5
2. Stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony	7
3. Stan środowiska przyrodniczego, rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	8
4. Stan dziedzictwa kulturowego	16
5. Warunki i jakość życia mieszkańców	21
6. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia	30
7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	30
8. Stan prawny gruntów	33
9. Tereny i obiekty chronione na podstawie przepisów odrębnych	34
10. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych	34
11. Złóża kopalin i zasoby wód podziemnych	35
12. Tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych	36
13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej	36
14. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	39
15. Ochrona przeciwpowodziowa	39

WSTĘP

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.) w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W związku ze zmianą polityki przestrzennej gminy odnośnie zagospodarowania terenu gminy oraz nowych uwarunkowań tego rozwoju, Rada Gminy Rościszewo podjęła Uchwałę Nr 175/XXXI/13 z dnia 30 października 2013r., o przystąpieniu do sporządzenia zmiany "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rościszewo" zatwierdzonego Uchwałą Nr 157/XXIV/02 Rady Gminy Rościszewo z dnia 22.08.2002r.

Przedmiotem "Studium" jest określenie polityki przestrzennej gminy, tj. między innymi wskazanie tych obszarów gminy, które są najodpowiedniejsze do pełnienia określonych funkcji.

Zgodnie z art. 10 w/w ustawy w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z :

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków,
- warunków i jakości życia mieszkańców,
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i mienia,
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy,
- stanu prawnego gruntów,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- występowania udokumentowanych złóż kopalin, terenów górniczych,
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

W Studium uwzględniono zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego oraz zadania strategiczne zawarte w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2014-2020”.

1. STAN ZAGOSPODAROWANIA TERENU GMINY

GMINA ROŚCISZEWO W REGIONIE, POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

Gmina Rościszewo położona jest w powiecie sierpeckim, w północno--zachodniej części województwa mazowieckiego. Graniczy z gminami: Sierpc, Zawidz, miastem Sierpc, Szczutowo, Skrwilno (powiat rypiński), Biezuń i Lutocin (powiat żuromiński).

Zlokalizowana jest w odległości około 9 km od miasta Sierpca, 45 km od m. Płocka i 145 km od Warszawy. Znaczące powiązania Rościszewa z regionem o charakterze:

- komunikacyjnym zapewnia droga wojewódzka nr 541 relacji Lubawa – Lidzbark – Żuromin – Sierpc - Dobrzyń n/w.
- gospodarczym zapewnia rolnicze zaplecze, bowiem podstawową działalnością mieszkańców gminy jest rolnictwo, rozwinięte na gruntach o dość zróżnicowanych warunkach glebowych, z małym udziałem użytków o średnich klasach bonitacyjnych.
- przyrodniczym zapewnia Obszar Chronionego Krajobrazu Przyrzecze Skrwy Prawej.

Powierzchnia gminy wynosi ok. 115km², to jest 11479 ha, co stanowi 7,41 % powierzchni powiatu sierpeckiego. Zgodnie z danymi GUS w 2013r. w gminie Rościszewo zamieszkiwało 4275 osób. Gęstość zaludnienia wynosiła 37 osób/km² i jest dużo niższa od średniej województwa mazowieckiego - 150 osób/km² i od średniej powiatu sierpeckiego wynoszącej 63 osób/ km².

SIEĆ OSADNICZA

Gmina Rościszewo posiada luźną zabudowę skoncentrowaną w kilku ośrodkach osadniczych. Na strukturę funkcjonalno – przestrzenną gminy składa się strefa zainwestowania osadniczego, strefa otwartej przestrzeni, strefa ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych oraz układ komunikacyjny.

Strefę zainwestowania osadniczego tworzą: zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa, mieszkaniowo-usługowa, zabudowa produkcyjno – składowa oraz zabudowa rekreacyjna.

Główny układ zabudowy jest usytuowany w środkowej części gminy, przy drodze wojewódzkiej Nr 541 (ośrodek gminny Rościszewo), i przy rz. Skrwie i powiatowym układzie dróg (wieś Łukomie, Stopin).

Największą miejscowością będącą również ośrodkiem administracyjnym (siedziba urzędu gminy) i usługowym jest miejscowość Rościszewo.

Administracyjnie obszar gminy Rościszewo podzielony jest na **29 sołectw**: Babiec Piaseczny, Babiec Rzały, Babiec Więczanki, Borowo, Bryski, Komorowo, Kownatka, Kuski, Lipniki, Łukomie, Łukomie Kolonia, Nowe Rościszewo, Nowy Zamość, Ostrów, Pianki, Polik, Puszcza, Rościszewo, Rumunki-Chwały, Rzeszotary-Chwały, Rzeszotary-Gortaty, Rzeszotary-Pszczele, Rzeszotary-Stara Wieś, Rzeszotary-Zawady, Stopin, Śniedzanowo, Topiąca, Września, Zamość.

Miejscowości o największej liczbie ludności to: Rościszewo (783), Polik (359), Lipniki (302), zaś o najmniejszej: Rzeszotary –Gortaty (33), Nowe Rościszewo (38), Rzeszotary-Pszczele (47).

Wśród 7 gmin powiatu sierpeckiego gmina Rościszewo jest czwartą gminą pod względem powierzchni, jednak najmniejszą po względem liczby ludności (7 w kolejności).

Przestrzeń otwartą tworzą pola uprawne, lasy, sady, kompleksy łąk i pastwisk. Strefa ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych związana jest z doliną Skrwy.

Związki gminy z obszarami sąsiednimi mają miejsce w następujących dziedzinach:

- **środowisko przyrodnicze;**
Zachodnia, północna i wschodnia część gminy wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Przyczecze Skrwy Prawej, który jest częścią krajowego systemu obszarów chronionych.
- **problematyka gospodarcza;**
aktywizacja gospodarcza w zakresie funkcji rekreacyjnych obszarów funkcjonalnie związanych z Doliną Skrwy i lasami.
- **komunikacja;**
Powiązania regionalne stanowią:
 - droga wojewódzka: Nr 541 relacji Lubawa – Lidzbark – Żuromin – Sierpc - Dobrzyń n/w,
- **infrastruktura techniczna;**
 - linia elektroenergetyczna WN 110 kV relacji GPZ Sierpc – GPZ Żuromin.

Gmina Rościszewo uczestniczy w porozumieniu Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo”, które promuje rozwój regionu wykorzystując lokalne zasoby (działania na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego).

Według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego gmina Rościszewo położona jest w obszarze problemowym płockim o najniższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego, o najniższym dostępie do dóbr i usług, którego głównymi cechami są:

- wysoki udział pracujących w rolnictwie i relatywnie niska przedsiębiorczość,
- odpływ ludności, szczególnie młodych, wykształconych z obszarów wiejskich,
- niedoinwestowanie pod względem infrastruktury technicznej,
- duże predyspozycje do kształtowania powiązań przyrodniczych,
- pasmo przyrodniczo-kulturowe rzeki Skrwy.

Dla obszaru tego określono politykę przestrzenną polegającą na ukierunkowaniu zasad zagospodarowania przestrzennego na ożywienie gospodarcze obszaru, poprawę warunków życia i mobilności mieszkańców realizowane m.in. przez:

- koncentrację struktur zurbanizowanych opartych na lokalnych centrach osadniczych z wykształconym poziomem usług podstawowych,

- przełamywanie barier i ograniczeń rozwoju wynikających z powiązań komunikacyjnych obszaru,
- wykorzystanie walorów wartości kulturowych i środowiska przyrodniczego; wykorzystanie pasm przyrodniczo-kulturowych do rozwoju turystyki,
- rozbudowę infrastruktury technicznej i infrastruktury ICT,
- tworzenie pozarolniczych miejsc pracy,
- kompleksowe przygotowanie terenów pod działalność gospodarczą,
- podnoszenie poziomu produkcji rolnej przez rozwój specjalizacji i wdrażanie ekologicznych form produkcji.

2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Gmina Rościszewo ma charakter typowo rolniczy.

Strukturę funkcjonalno – przestrzenną w gminie tworzą:

- podstawowy układ komunikacyjny tj. droga wojewódzka Nr 541, drogi powiatowe, drogi gminne,
- układ jednostek osadniczych: w miejscowości gminnej Rościszewo – funkcje mieszkaniowo-usługowe, w miejscowości Łukomie, Stopin - funkcje mieszkaniowo- usługowe, w miejscowości Puszcza - funkcje rekreacyjne,
- zabudowa zagrodowa skupiająca się wzdłuż układów komunikacyjnych i ulegająca przekształceniom w kierunku wielofunkcyjnego rozwoju,
- rolnicza przestrzeń produkcyjna,
- strefa ekologiczna tworzona przez dolinę rzeki Skrwy, Chraponianki, kompleksy leśne, oraz pomniejsze dolinki cieków (w tym rowy melioracyjne) wraz z użytkami zielonymi pełniące rolę układów wentylacyjno – nawadniających.

Powiązania zewnętrzne przedmiotowych obszarów zapewniają: droga wojewódzka Nr 541 relacji Żuromin – Dobrzyków n/Wisłą oraz drogi powiatowe. Bezpośrednią obsługę komunikacyjną zapewnia istniejący układ ulic lokalnych i dojazdowych.

Ogólnie należy stwierdzić, że istniejące zagospodarowanie w gminie jest zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Północna i wschodnia część jest zagospodarowana ekstensywnie, następuje restrukturyzacja funkcjonalna istniejącego osadnictwa rolniczego w kierunku rozwoju funkcji rekreacyjnych. W części środkowej i południowej gminy, gdzie dominują gleby dobre, w tym podlegające ochronie przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze prowadzona jest intensywna gospodarka rolna.

W miarę zwarta zabudowa jest skupiona głównie w miejscowości gminnej Rościszewo, w Łukomiu i Stopinie oraz wsiach Polik, Lipniki, Rzeszotary Stara Wieś, Rzeszotary Chwały. Zabudowa zagrodowa skupiona jest głównie wzdłuż dróg powiatowych i gminnych.

Północna i wschodnia część gminy to głównie łąki, kompleksy leśne należące do Nadleśnictwa Sierpc.

Gospodarka przestrzenna w gminie prowadzona jest poprzez określanie zasad zagospodarowania terenu i kształtowania zabudowy w decyzjach o warunkach zabudowy i ustaleniu

lokalizacji inwestycji celu publicznego. Przeprowadzana w nich analiza funkcji, cech zabudowy i zagospodarowania terenu w sąsiedztwie planowanej inwestycji zabezpiecza prawidłowy rozwój zainwestowania z zachowaniem ładu przestrzennego i ochrony środowiska.

W obszarze gminy nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Politykę przestrzenną gminy określa „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rościszewo” (obecnie aktualizowane).

3. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOSCI I JAKOSCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Według podziału Polski na krainy geograficzne J. Kondrackiego gmina Rościszewo leży w obrębie następujących jednostek:

Prowincja – *Nizina Środkowoeuropejska (31)*, Podprowincja – *Pojezierza Południowobałtyckie (314-316)*, Makroregion – *Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie (315.1)*, Mezoregion – *Równina Urszulewska (315.16) – część północna i środkowa*,

Podprowincja – *Niziny Środkowopolskie (318)*, Makroregion – *Nizina Północnomazowiecka (318.6)*, Mezoregion – *Wysoczyzna Płocka (318.61) – część południowo – zachodnia*, Mezo-region – *Równina Raciąska lub Pradolina Raciąska (318.62) – część wschodnia*.

Ukształtowanie terenu gminy charakteryzuje się łagodną, równinną rzeźbą z niewielkimi ciekami wodnymi dopływającymi do rzeki Skrwy. Widoczny jest tu również wpływ Pojezierza Południowobałtyckiego, w którym dominują młodoglacjalne wysoczyzny. W obszarze gminy wyróżniono wysoczyznę polodowcową (stanowi ona najwyższy wyniesiony obszar n.p.m.), sandry a także doliny rzeczne. Występujące lokalnie na terenie gminy sandry zbudowane są głównie z piasków i żwirów. Dolinę rzeczną reprezentuje Dolina Skrwy z wyraźnie urozmaiconą strukturą po swej zachodniej stronie.

Poza formami naturalnymi występują również formy antropogeniczne. Są to sztucznie uformowane skarpy, nasypy, wykopy komunikacyjne drogowe oraz wyrobiska związane z eksploatacją surowców mineralnych.

Pod względem przydatności do zabudowy rzeźba terenu jest dość korzystna. Przeważają prawie płaskie powierzchnie o nachyleniu poniżej 5%. Niekorzystne warunki występują miejscowo w obrębie krawędzi doliny Skrwy.

Rzędne terenu gminy kształtują się od 112 do 110m n.p.m. w dolinie rzeki Skrwy i od 115m do około 122 m n.p.m. na terenie wysoczyzny.

Budowa geologiczna. Gmina Rościszewo położona jest w zachodniej części Niecki Mazowieckiej, stanowiącej strukturalne zagłębienie w utworach kredowych, które przykryte są osadami pochodzącymi z trzeciorzędu i czwartorzędu.

Okres trzeciorzędu reprezentowany jest tu przez: mioceńskie piaski i iły, przewarstwione mułkami i wkładkami węgla brunatnego oraz plioceńskie iły z lokalnie występującymi piaskowcami. Czwartorzęd reprezentowany jest przez plejstocenne gliny, piaski zwałowe, piaski wodnolodowcowe, jak i utwory akumulacji czołowo-morenowej tj. mułki zastoiskowe oraz piaski rzeczne. Do najmłodszych utworów zaliczamy tu utwory holocenne reprezentowane przez deluwialne piaski różnoziarniste oraz aluwialno – deluwialne namuły piaszczyste

Z punktu widzenia lokalizacji zabudowy na terenie gminy występują grunty nośne, ale charakteryzujące się zmiennymi właściwościami:

- najkorzystniejsze dla budownictwa są piaski, zarówno występujące w poziomie sandrowym jak i na wysoczyźnie oraz gliny zwałowe,
- grunty o mniej korzystnych warunkach to iły i muły zastoiskowe, które towarzyszą rzece i ciekom. Grunty te pod wpływem wody uplastyczniają się, wykopy pod fundamenty należy zabezpieczać więc przed zawodnieniem,
- najniekorzystniejsze dla posadowienia obiektów są utwory deluwialne.

Na terenie gminy dominują gleby bielcowe o charakterze lessowym i gleby brunatne kwaśne. W dolinach rzecznych spotyka się natomiast typowe utwory aluwialne- mady. Pod względem przydatności rolniczej dominują gleby lekkie IV i V klasy bonitacyjnej.

Klasa gleby	Udział (%)
II	0,03
IIIa	1,36
IIIb	5,73
IVa	16,38
IVb	16,66
V	34,13
VI	25,7

Wody powierzchniowe na terenie gminy reprezentowane są przez rzekę Skrwę z dopływami, z których największe to Chraponiana, Raciążnica, Kanał Pszczele i Kanał Września. Rzeka Skrwa płynie południkowo w północno – zachodniej części gminy dnem doliny o słabo wykształconym profilu, silnie zatorfionym o niewielkim spadku.

Rzekę Skrwę charakteryzuje śnieżno - deszczowy ustrój zasilania z dwoma wysokimi stanami wody.

Monitoring rzek realizowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie w 2014 roku na rzece Skrwie w punkcie pomiarowo-kontrolnym Skrwa – Rachocin

(most na drodze Sierpc-Rypin), znajdującym się na terenie gminy Sierpc, ok. 1,3 km na południowy – zachód od granic gminy wykazał:

- klasa elementów biologicznych – stan dobry,
- klasa elementów hydromorfologicznych – stan bardzo dobry,
- twardość ogólna (mgCaCO₃/l) – stan bardzo dobry,
- odczyn pH – stan bardzo dobry,
- azot amonowy (mgN-NH₄/l) – stan bardzo dobry,
- azot Kjeldahla (mgN/l) – stan dobry,
- azot azotanowy (mgN-NO₃/l) – stan bardzo dobry,
- azot ogólny (mgN/l) – stan bardzo dobry,
- fosforany (mgPO₄/l) – stan zły,
- fosfor ogólny (mgP/l) – stan bardzo dobry,
- klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5) – poniżej stanu dobrego,
- stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany

W znacznej mierze o zanieczyszczeniu wód decydują, oprócz drobnych punktowych źródeł zanieczyszczeń, zanieczyszczenia obszarowe. Odprowadzane są do wód w sposób niezorganizowany, a źródłem ich są mineralne i organiczne nawozy stosowane pod uprawy oraz chemiczne środki ochrony roślin.

Poziom wód gruntowych na przedmiotowym obszarze jest ściśle powiązany z budową geologiczną, rzeźbą terenu oraz przepuszczalnością. Analiza tych czynników pozwoliła określić i wydzielić 3 obszary o odmiennym reżimie wód gruntowych:

1. Obszar, gdzie wody tworzą jeden ciągły poziom w utworach przepuszczalnych o zwierciadle swobodnym powiązany z poziomem lustra wody w rzekach. Wody te charakteryzują się dużymi wahaniami zwierciadła. Taki układ na terenie gminy występuje w sąsiedztwie dolin rzecznych i rozległych obniżeniach w północnej i wschodniej części gminy. W czasie obfitych i długotrwałych opadów poziom wody podchodzi do powierzchni.
2. Obszar, gdzie wody tworzą poziom o zwierciadle napiętym utrzymujący się w stropie utworów trudniej przepuszczalnych; zasadniczy poziom wód występuje na dużej miąższości warstw ilów zastoiskowych i utrzymuje się w granicach 7,0 – 10,0 m.
3. Obszar wysoczyzny, w obrębie której można wyróżnić:
 - tereny, gdzie I-szy poziom wód gruntowych o swobodnym zwierciadle utrzymuje się w stropie gruntów przepuszczalnych tj. piasków i żwirów sandrowych. Wierzchnią warstwę budują piaski, głębokość występowania wody gruntowej uzależniona jest od poziomu występowania stropu glin i w większości jest to ponad 3m,

- tereny zbudowane od powierzchni z gruntów trudniej przepuszczalnych – glin, gdzie zwierciadło wód gruntowych ulega zakłóceniom. Wody utrzymują się na różnych głębokościach w przewarstwieniach bądź w soczewkach wśród glin.

Korzystne warunki wodne dla zabudowy (poziom wód gruntowych na głębokości 2 - 3 m i poniżej 3,0 m) występują w środkowej części gminy .

Według klasyfikacji Romera, analizowany obszar leży w zasięgu *klimatu* Krainy Wielkich Dolin, charakterystycznego dla terenów nizinnych. Cechuje się znacznymi wahaniami przebiegu pór roku w kolejnych latach, a także zmiennością pogody w poszczególnych sezonach. Na terenie gminy występuje makroklimat centralny o cechach kontynentalnych, z brakiem określonych mas powietrza, bardzo małymi opadami (rzędu 500-550mm przy średniej z wielolecia 600mm) i zbliżonymi do średnich krajowych amplitudach temperatury. Parowanie terenowe wynosi ok. 500 mm/rok, co w zestawieniu z rocznym opadem powoduje występowanie deficytu wody w glebie oraz zjawisko głębokich niżówek w lokalnie zasilanych ciekach. Średnie roczne zachmurzenie w województwie mazowieckim wynosi przeciętnie 6,6-6,8.

Temperatura powietrza ma związek z położeniem w obszarze wpływów kontynentalnych klimatu i częściowo na północy wpływów Bałtyku oraz zróżnicowaniem wysokościowym podłoża. Średnia temperatura powietrza wynosi 8,2 °C. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń – ze średnią temperaturą ok. -1,7 °C, a najcieplejszym lipiec z temperaturą 19 °C.

Klimat charakteryzują następujące elementy:

- średnia roczna temperatura powietrza: 8,2 °C,
- średnia roczna wilgotność względna: 78%,
- okres wegetacji roślin: 210 dni,
- liczba dni mroźnych: 30 - 50 dni,
- liczba dni z pokrywą śnieżną: 38 - 50 dni,
- wysokość średnich rocznych opadów atmosferycznych: ok. 600 mm,
- średnia roczna prędkość wiatru (średnie 10-minutowe): ok. 4 m/s.

Na omawianym obszarze przeważają wiatry z kierunku zachodniego stanowiąc około 43% wszystkich panujących tu wiatrów. W okresie letnim wzrasta udział wiatrów północnozachodnich, zimą zaś dominują wiatry południowo-zachodnie. Średnia prędkość wiatru kształtuje się tu na poziomie 4,7- 4,8 m/s.

Gmina charakteryzuje się dobrymi warunkami *higieny atmosfery*, głównie ze względu na:

- obecność rozległych terenów rolnych, obszarów leśnych i innych terenów czynnych biologicznie (doliny rzek),
- brak na jej terenie większych lokalnych emitorów zanieczyszczeń.

Źródłami zanieczyszczeń są przede wszystkim kotłownie gospodarstw domowych i budynków użyteczności publicznej oraz szlaki komunikacyjne. Poziom zanieczyszczeń zmienia się sezonowo. Wzrasta w okresie niskich temperatur, niewielkich opadów oraz słabych wiatrów, czyli

podczas trwania okresu grzewczego.

Określone wielkości zanieczyszczeń związane są z położeniem gminy w strefie mazowieckiej, która na podstawie kryteriów ustanowionych w celu:

1. ochrony zdrowia dla zanieczyszczeń:
 - SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, Pb, As, Cd, Ni, O₃ zalicza się do klasy A,
 - PM10, PM2.5, B/a/P zalicza się do klasy C.
2. ochrony roślin dla zanieczyszczeń:
 - SO₂, NO_x, O₃ zalicza się do klasy A.

W strefie mazowieckiej doszło do przekroczenia standardów imisyjnych pyłu PM10, PM2.5 oraz benzo/a/pirenu (kryterium ochrona zdrowia). Strefa ta zakwalifikowała się do opracowania Programów Ochrony Powietrza.

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne były dotrzymane.

Występujące okresowo zagrożenia czystości powietrza związane są z:

- „niską emisją” z indywidualnych i lokalnych źródeł ciepła,
- zanieczyszczeniami komunikacyjnymi i hałasem emitowanymi w sąsiedztwie dróg.

Proces urbanizacji wśród wielu ujemnych zjawisk niesie za sobą również wzrost poziomu emisji hałasu do środowiska. Najbardziej dokuczliwym źródłem hałasu jest transport i komunikacja drogowa stanowiąca około 80 % hałasów. Na przedmiotowym terenie niezorganizowanym źródłem hałasu są droga wojewódzka charakteryzująca się potokiem ruchu o natężeniu (2010r.):

- 4063 pojazdów na dobę (droga Nr 541) w tym ok. 21% stanowiły samochody ciężarowe i autobusy.

W stosunku do roku 2005 nastąpił wzrost ruchu o ok. 25%.

W skład systemu przyrodniczego gminy Rościszewo, wchodzi następujące grupy ekosystemów: doliny rzeczne Skrwy oraz Chroponianki, duży i zwarty las w pobliżu Nadolnika, obszar leśno – łąkowo – polny w pobliżu miejscowości Rzeszotary-Zawady i Rumunki Stara Wieś, kompleksy łąk, zarośli i zadrzewień oraz niewielkie lasy, pełniące funkcję mikrowęzłów ekologicznych. Na załączniku graficznym przedstawione zostały ponadto kierunki powiązań pomiędzy poszczególnymi elementami systemu przyrodniczego. Funkcję korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym pełnią obszary chronionego krajobrazu.

Tereny położone poza systemem to w większości tereny użytkowane rolniczo z rozproszoną zabudową siedliskową. Jest to obszar, w którym dominują agrocenozy pól uprawnych urozmaicone kępami zieleni śródpolnej i przydrożnej oraz niewielkimi zagłębieniami terenu.

Szata Roślinna. Roślinność na obszarze gminy można zgrupować w 5 zasadniczych formacji różniących się fizjonomią:

- pola uprawne z małym udziałem zadrzewień,
- lasy i zarośla,
- siedliska roślin ruderalnych, azotolubnych, przywodnych wzdłuż cieków wodnych,
- zakrzewienia, drzewa ozdobne, zespoły ruderalne w obrębie zabudowy,

- alejowe nasadzenia przydrożne i kępy zieleni śródpolnej,
- podmokłe obniżenia, zastoiska wody z roślinnością szuwarową i wodną.

W gminie Rościszewo wartościowym obszarem pod względem przyrodniczym jest dolina rzeki Skrwy – korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym. Struktury geomorfologiczne sprzyjają zachowaniu:

- siedlisk hydrogenicznych,
- drobnoprzestrzennych fragmentów roślinności o wysokim stopniu naturalności,
- kompleksów roślinności o charakterze półnaturalnym.

Największe powierzchnie zajmują wielkopowierzchniowe pola uprawne, na których dominują zboża oraz rośliny okopowe. Towarzysząca uprawom roślinność segetalna ma tu znaczenie marginalne. Jej niewielkie płaty za sprawą stosowania herbicydów pozostały najczęściej na krawędziach pól. Są one ostoją niektórych gatunków pospolitych chwastów jak np.: chaber bławatek, maruna bezwonna, mak polny, ostrożeń polny, fiołek polny i inne.

Obok pól uprawnych istotną powierzchnię zajmują zbiorowiska łąkowe. Wykorzystywane są one jako intensywnie użytkowane łąki kośne lub częściej jako pastwiska. Większość powierzchni gruntów zajętych obecnie przez łąki została w przeszłości zmeliorowana stąd też wiele z nich reprezentuje zbiorowiska trudne do fitosocjologicznego zaklasyfikowania. Są to koszone, nawożone i podsiewane różnego rodzaju gatunkami traw łąki świeże i wilgotne. Obok traw występuje tu także szereg innych gatunków łąkowych jak np. mniszek lekarski, szczaw polny, jaskier ostry, chaber łąkowy, koniczyna biała i inne.

Pośród intensywnie użytkowanych łąk zinwentaryzowano również niewielkie płaty o charakterze muraw z takimi gatunkami jak mietlica pospolita, szczotlicha siwa, jasioniec pospolity, starzec jakubek, czy też chronione kocanki piaszkowe, porastające nieużytkowane piaszczyste siedliska.

Na wilgotnych i sezonowo podtopionych obszarach w pobliżu rzek, cieków, rowów melioracyjnych oraz dołów potorfowych zachowały się płaty roślinności szuwarowej. Spotkać tam można zarówno gatunki szuwarowe jak i wodne, np. pałka wąskolistna, mozga trzciniowata, żabieniec babka wodna, jeżogłówka gałęzista, szczaw lancetowaty, czy nawet strzałka wodna, okrzęznica bagienna i żabiściek pływający. Obok nich występuje tu także wiele gatunków łąk wilgotnych i ziołorośli jak np. tojeść pospolita, krwawnica pospolita, bodziszek łąkowy i inne.

Większe płaty roślinności szuwarowej zinwentaryzowano m.in. na południe od Nowego Zamościa, gdzie wraz z zakrzewieniami wierzby szarej tworzą one ciekawy biocenotycznie kompleks łąkowo-szuwarowy. Szuwały tworzy głównie pałka szerokolistna, turzyca zaostrowana. Odnotowano tu także m.in. siedmiopalecznik błotny, ostrożeń błotny, kosaciec żółty, sit rozpięchły, tarczycę pospolitą i inne pospolite gatunki.

Zbiorowiska półnaturalne tworzy również roślinność ruderalna. Rozwija się ona spontanicznie na wszelkiego rodzaju terenach przekształconych przez człowieka, gdzie zniszczono roślinność naturalną, a nie wprowadzono sztucznie ukształtowanej. Jest to flora azotolubna i

wapiennolubna, która nie posiada wysokich walorów estetycznych, ale odgrywa znaczną rolę w utrwalaniu podłoża i wytwarzaniu warstwy gleby. Występuje tu cały zestaw gatunków roślin charakterystycznych dla różnego typu siedlisk - murawowych, łąkowych segetalnych i ruderalnych. Są to m.in. takie gatunki jak bylica pospolita, krwawnik, lnica pospolita, rdest ptasi, mydlnica, przymiotno kanadyjskie, starzec jakubek, rumianek bezpłomieniowy, perz, ostrożeń polny, szczaw polny, świerzbica polna, czy życica trwała.

Lasy i inne naturalne typy ekosystemów mają powierzchnie niewielkie, wyspowe i izolowane od siebie.

Lasy reprezentowane są przez ubogie postacie borów, a właściwie monokultur sosnowych. Zalesienie gminy jest bardzo niskie. Powierzchnia lasów wynosi jedynie ok. 840 ha (wg GUS), co stanowi 7,3% powierzchni gminy (średnia dla powiatu 13,8%, dla województwa 22,5%). Większe ich powierzchnie znajdują się w pobliżu miejscowości Nowy Zamość, Babiec - Więczanki, Kol. Pianki, Rzeszotary Zawady, Rumunki Stara Wieś. Młode drzewostany buduje przeważnie sosna pochodząca z nasadzeń, sporadycznie topola osika, dąb szypułkowy, brzoza brodawkowata.

W dolinie rzeki Skrwy występują drzewostany olszowe i olszowo-wierzbowe. Są to młodociane stadia lasów o charakterze łągowo-jesionowych, jednak nie mają one jeszcze typowej dla tego typu lasów struktury przestrzennej. W drzewostanie dominuje gatunki takie jak: olsza czarna, wierzba krucha i biała, runo stanowią typowe gatunki nitrofilne z dominującą pokrzywą zwyczajną.

Dużą rolę w krajobrazie i funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego odgrywają też zadrzewienia przydrożne, śródpolne oraz obszarów zabudowanych (sady, parki podworskie, ogródki przydomowe), pełniące funkcje przyrodnicze, krajobrazowe i izolacyjne. Tworzone są przez drzewa należące do różnych gatunków np. jesion wyniosły, lipa drobnolistna, dąb szypułkowy, brzoza, klon pospolity, wierzba krucha, czy topola osika. Rzadziej także grusze, śliwy, ałycze, wiśnie. Śródpolne zakrzewienia rozwijające się na miedzach i krawędziach to tzw. czyźnie – termofilne zarośla zbudowane głównie ze śliwy tarniny, głógów i dzikich jabłoni i grusz, jeżynami i bzem czarnym.

Ważnym elementem wzbogacającym strukturę przyrodniczą gminy są parki podworskie w Łukomiu i w Rościszewie wraz z cennym drzewostanem (poszczególne drzewa objęte ochroną jako pomniki przyrody). Park w Rościszewie wraz z dworem znajduje się we władaniu gminy, utrzymany jest w bardzo dobrym stanie, wprowadzone elementy małej architektury wzbogacają go i sprawiają, że jest wykorzystywany jako miejsce rekreacji dla mieszkańców miejscowości. W gorszym stanie znajduje się park w Łukomiu, będący własnością prywatną, który na skutek braku opieki i pielęgnacji drzewostanu uległ częściowemu zdziczeniu.

Gatunki chronione Na terenie gminy występuje niewiele gatunków roślin chronionych, są to:

- pojedyncze stanowisko kaliny koralowej, występujące na krawędzi lasu łągowego koło wsi Rzeszotary –ochrona częściowa,

- kocanki piaskowe, które odnotować można sporadycznie na niewielkich powierzchniach muraw i nieużytków – ochrona częściowa,
- kruszyna pospolita pospolicie występująca w podszyciu starszych lasów sosnowych – ochrona częściowa.
- bagiennik widłakowaty, nasięźrzał pospolity, bagno zwyczajne, centuria pospolita, rojownik pospolity, turzyca bagienna, skrzyp olbrzymi, pióropusznik strusi, grąźel drobny, fiołek bagienny, mącznica lekarska, cis pospolity, okrzężnica bagienna, widłak goździsty, karczanki piaskowe w okolicach wsi Puszcza

Zinventaryzowano jedno siedlisko przyrodnicze wymienione w Dyrektywie Siedliskowej – las łęgowy (kod: 91E0) rozwijające się na północ od wsi Rzeszotary. Stwierdzono tu juwenilne postaci łągu olszowo-jesionowego (kod: 91E0-3) o silnie zaburzonej strukturze (masowe występowanie niecierpka gruczołowatego i rabunkowy sposób pozyskiwania drewna).

Fauna. Świat zwierząt na analizowanym obszarze kształtowany jest przede wszystkim poprzez czynniki antropogeniczne, głównie rolnictwo. Dlatego też występujące w omawianym rejonie zwierzęta są charakterystyczne dla dominującego tu otwartego krajobrazu rolniczego wzbogaconego doliną rzeki Skrwy. Ze względu na intensywną gospodarkę rolną i policentryczną sieć osadniczą, badany obszar nie przedstawia szczególnej wartości jako ostoja dzikiej przyrody. Istniejące kompleksy leśne są zbyt małe obszarowo i brakuje w nich ostępów, czyli miejsc trudno dostępnych i rzadko uczęszczanych przez człowieka. Gatunki rzadsze i bardziej wymagające są skupione na występujących lokalnie „wyspach” środowisk zachowanych w stanie bliższym naturalnego.

Fauna ssaków jest stosunkowo uboga i typowa dla obszarów wiejskich z przewagą użytków rolnych. Liczną grupę stanowią gryzoni związane głównie z terenami rolniczymi i siedliskami ludzkimi. Do najczęściej spotykanych należą: nornik zwyczajny i mysz polna. Spośród gryzoni związanych ze środowiskiem leśnym występuje nornica ruda, mysz zaroślowa.

W otoczeniu człowieka w pobliskich lasach i zadrzewieniach oraz na polach występują ssaki owadożerne objęte ochroną gatunkową - jeż zachodni, kret, ryjówka aksamitna i ryjówka malutka oraz nie objęte ochroną zając szarak. Drapieżniki reprezentowane są przez lisa, oraz sporadycznie kunę leśną. Najczęściej spotykanymi na omawianym obszarze przedstawicielami ssaków kopytnych są sarna, której miejscem bytowania stały się tereny pogranicza pól i lasów oraz dzik. Zwierzęta te doskonale zaadaptowały się i w analizowanym obszarze – podobnie jak na terenie całej Polski – żerując na polach i łąkach nawet w pobliżu zabudowań. W dolinie rzeki występują stanowiska bobra.

Podsumowując, wyniki rocznego monitoringu wskazują, że środkowej części Gminy Rościszewo nie jest wybitnie cenny dla nietoperzy w skali kraju lub regionu. Rejestrowane żerujące i migrujące przez badaną powierzchnię planowanej farmy wiatrowej gatunki nietoperzy należą do pospolitych w tej części Polski. Najczęściej rejestrowanym gatunkiem nietoperza na terenie projektowanej farmy wiatrowej terenie był mroczek późny *Eptesicus serotinus*.

W trakcie prowadzonego rocznego monitoringu *awifauny* zaobserwowano łącznie 82 gatunki ptaków, w tym 71 gatunków objętych ścisłą ochroną gatunkową, 6 gatunków częściowo chronionych oraz 5 gatunków łownych. Wśród stwierdzonych taksonów znalazło się 11 gatunków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady Europy 79/409/EWG. Bogactwo tutejszej fauny ptaków można uznać za przeciętne, zarówno pod względem ich różnorodności jak i osiąganych zagęszczeń. Zdecydowana większość występujących tu ptaków to pospolite gatunki krajobrazu rolniczego i mniej wymagające ptaki leśne. Znaczącym uzupełnieniem były ptaki związane z lokalnie występującymi łąkami i terenami podmokłymi, gdzie skupiała się większość najcenniejszych taksonów ptaków.

Wszystkie gatunki *plazów i gadów* występujące w Polsce objęte są ścisłą ochroną gatunkową. W gminie Rościszewo na terenach nasłonecznionych przy drogach i miedzach występuje jaszczurka zwinka oraz rzadsza w krajobrazie rolniczym jaszczurka żyworodna. Z dużym prawdopodobieństwem mogą występować tu zaskroniec zwyczajny oraz padalec zwyczajny. Na badanym obszarze większość oczek wodnych i stawików położona jest wśród zadrzewień i mogą stanowić one doskonałe miejsce dla rozrodu i bytowania poszczególnych gatunków.

Niewielkie stawiki śródpolne i lekkie gleby pełnią niezwykle ważną rolę dla lokalnych populacji *plazów*, takich jak: grzebiuszka, ropucha zielona i paskówka. Także niewielkie stawiki śródpolne pełnią niezwykle ważną rolę dla lokalnych populacji *plazów*. Są one miejscem rozrodu m.in. wymienionego w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej kumaka nizinnego, który występuje także w pozostałościach torfianek, ale także dla ropuchy szarej, ropuchy zielonej i paskówki. Dość powszechnie występuje tu także żaba trawna (*Rana temporaria*), spotykana w różnorodnych siedliskach. W dolinach miejscowych strumieni i rowów występuje żaba wodna (*Rana esculenta*), naturalny mieszaniec żaby jeziorkowej i śmieszki. Wykazuje ona dużą plastyczność ekologiczną, co pozwala jej zasiedlać wszystkie typy zbiorników wodnych. Jej cechą jest też zdolność do penetracji różnych siedlisk i z reguły jako pierwsza zajmuje nowo powstałe zbiorniki, oczka wodne itp. Żaba śmieszka (*Rana ridibunda*) preferuje raczej głębsze zbiorniki wodne. Żaba jeziorkowa występuje w głównie w płytkich, często okresowych zbiornikach wodnych.

Łąki są ważną ostoją owadów, m. in. motyli, wśród których spotyka się jednak tylko pospolite gatunki, takie jak czerwończyk dukacik, strzępotek ruczajnik, przestrojnik trawnik, czy bielinek bytomkowiec.

Na terenie Gminy stwierdzono także występowanie 3 gatunków chronionych ssaków – kreta, ryjówki aksamitnej i bobra europejskiego, 1 gada – jaszczurki zwinki i *plazów* – kumaka nizinnego, grzebiuszki, ropuchy szarej, ropuchy zielonej, paskówki, rzekotki, żaby jeziorkowej, żaby trawnej i żaby moczarowej.

4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Nazwa Rościszewo pochodzi od słowiańskiego imienia ROŚCISZ, co stanowi zdrobniąłą formę ROŚCISŁAW. Rościszewo posiada tradycje miejskie od 1752 roku, kiedy jeden z właścicieli pułkownik, poseł i stolnik płocki Józef Jeżewski wyjednał u Króla Augusta III przywileje miejskie, z których nie skorzystał. Stał się on wówczas panem Rościszewa poprzez małżeństwo z Katarzyną z domu Rościszewską.

Zasoby środowiska kulturowego na obszarze gminy reprezentowane są przez:

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Dane historyczne	Własność	Podstawa ochrony
ŁUKOMIE					
1.		Chałupa drewniana nr 18/19	budynek nie istnieje, z około połowy XIX w., drewniany dom o konstrukcji zrębowej, kryty strzechą, jednokondygnacyjny, remont w latach 1929-30	prywatna	
2.		Chałupa drewniana nr 31	budynek nie istnieje, XVIII w., drewniany, kryty strzechą, jednokondygnacyjny, stan dobry w latach 60 XX w., rozebrany w 1977r.	prywatna	
3.		Dwór drewniany	powstał w I poł. XIX w., dwór drewniany na kamiennych fundamentach, jednokondygnacyjny	prywatna	nr 499 dec. z dnia 25.05.1979r.
4.		Park podworski	park podworski, założony na przełomie XIX i XX w., układ kompozycyjny zachowany w niezłym stanie, objęty ochroną wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej - 150 m od granic parku	prywatna	nr 499 dec. z dnia 25.05.1979r.
5.		Dzwonnica przy kościele parafial-	powstała w II poł. XIX w., odbudowano dolne	wyznaniowa	nr 436 dec. z dnia

		nym p. w. św. Katarzyny	partie		06.02.1978r .
6.		Kościół parafialny p. w. św. Katarzyny	wzniesiony w 1761r., w II połowie XIX w. bryła przedłużona od zachodu wraz z budową wieży i kruchty (prawdopodobnie w 1881r.), restaurowany w 1955r.	wyznaniowa	nr 436 dec. z dnia 06.02.1978r .
ROŚCISZEWO					
7.		Cmentarz grzebalny rzymsko-katolicki	założony na przełomie XIX i XX w., groby o znaczeniu historycznym, stan zalesienia dobry, czytelny układ kwater, nagrobków i mogił	wyznaniowa	
8.		Brama i ogrodzenie kościoła parafialnego p. w. św. Józefa	początek XX w.	wyznaniowy	nr 30/101 W dec. z dnia 20.01.1958r .
9.		Dzwonnica przy kościele parafialnym p. w. św. Józefa	powstała w czasie rozbudowy kościoła w 1932r., wpisana w narożnik ogrodzenia kościelnego, charakter neobarokowy	wyznaniowa	nr 30/101 W dec. z dnia 20.01.1958r .
10.		Kościół parafialny p. w. opieki św. Józefa	ufundowany przez ówczesnego (1779r.) właściciela wsi Benedykta Józefa Jeżewskiego, budowany do 1781r., odnowiony latach 1902-03r., powiększony o zakrystię i prezbiterium w 1932r. oraz polichromie S. Tarnowskiego, całość ma charakter barokowy	wyznaniowa	nr 30/101 W dec. z dnia 20.01.1958r .
11.		Otoczenie kościoła parafialnego p. w. św. Józefa w promie-		wyznaniowa	nr 30/101 W dec. z dnia 20.01.1958r

		niu 50 metrów			.
12.		Dwór murowany	wzniesiony w końcu XIX w. zapewne dla rodziny Jeżewskich, w XX w. w posiadaniu rodziny Cichockich, charakter barokowy, obecnie siedziba urzędu	komunalna	nr 29/100 W dec. z dnia 20.01.1958r .
13.		Park podworski	park dworski w stylu krajobrazowym powstał w II połowie XVIII w.,	komunalna	nr 29/100 W dec. z dnia 20.01.1958r .
14.		Spichlerz	powstał prawdopodobnie w końcu XVIII w. podczas rozbudowy dworu, obecnie nieużytkowany	komunalna	nr 470 dec. z dnia 14.11.1978r .
15.		Stajnia	budynek nie istnieje, prawdopodobnie powstała na przełomie XIX i XX w., brak cech stylowych, w latach 60 użytkowanie gospodarcze	komunalna	
RZESZORATY - ZAWADY					
16.		Chałupa drewniana nr 8	budynek nie istnieje, dom drewniany z XVIII w., przykryty strzechą, wymiana więźby w 1943r., w 1966r. zaniedbany	prywatna	
STOPIN					
17.		Cmentarz grzebalny rzymsko-katolicki	założony pod koniec XIX w., groby o znaczeniu historycznym, dobra czytelność układu, zalesienie - świerki	wyznaniowa	

Tabela została sporządzona na podstawie informacji dostępnych Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z delegaturą w Płocku.

Obiekty i zespoły zabytkowe podlegają prawnej ochronie konserwatorskiej lub są postulowane do ochrony konserwatorskiej, każda działalność prowadzona na ich terenie i w obiektach

musi uwzględniać wytyczne konserwatorskie, a wszelka działalność na etapie projektowania winna być uzgodniona z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Wytyczne konserwatorskie dotyczą elementów kształtowania i zagospodarowania przestrzeni w tym głównie: zachowanie układu urbanistycznego, linii regulacyjnej, linii zabudowy i gabarytów budynków, nawierzchni placów i ulic, architektury obiektów zabytkowych (wartości kulturowych).

Ze względu na małą ilość obiektów zabytkowych w gminie Rościszewo wszystkie stanowią bardzo ważny element dziedzictwa kulturowego, które należy z dbałością pielęgnować. Zatem w Łukomiu będzie to kościół parafialny wraz z dzwonnica i dwór z założeniem parkowym, a w Rościszewie kościół parafialny wraz z dzwonnica oraz dwór z założeniem parkowym i budynkami gospodarczymi. Ponadto chaty drewniane oraz cmentarze.

Zanim wybudowano obecny kościół świętej Katarzyny w Łukomiu na jego miejscu, w XVI wieku, stały wcześniej kościoły drewniane pod wezwaniem świętej Małgorzaty, a następnie pod wezwaniem apostołów Piotra i Pawła. W 1761 roku z fundacji M. Kampenhausenowej wzniesiono znany dzisiaj kościół. Wiadomo, że w 1817 roku posiadał on dach kryty dachówką, obecnie blachą ocynkowaną. W drugiej połowie XIX wieku, prawdopodobnie około 1881 roku, kościół rozbudowano przedłużając część zachodnią wraz z budową wieży i kruchty. Świątynia jest orientowana o konstrukcji zrębowej na kamiennej podmurówce. Wnętrze kościoła utrzymane w stylistyce barokowej, z jedynym średniowiecznym elementem w postaci późnogotyckiego krucyfiksu na belce tęczowej. Przy kościele znajduje się również dzwonnica, której konstrukcję wzniesiono prawdopodobnie w momencie rozbudowy kościoła w drugiej połowie XIX wieku.

Dwór z terenem parku w Łukomiu stanowi cenny zabytek gminy. Dworek powstał w pierwszej połowie XIX wieku. Budynek drewniany o konstrukcji zrębowej, podobnie jak kościół, podpiwniczony z użytkowym poddaszem. Na początku XX wieku był własnością prywatną (lata 30 właściciel Jan Giziński). Po zakończeniu II wojny światowej w dworku mieściła się szkoła, aż do lat 90 XX wieku. W latach 60 w części dworku znajdowały się mieszkania dla nauczycieli. Obecnie znajduje się on w rękach prywatnych. Budynek otaczają pozostałości parku dworskiego, którego powierzchnia wynosi ponad trzy hektary. Ogród został założony na przełomie XIX i XX wieku, jego znaczną część stanowił sad jabłoniowy, ponadto znajduje się kilka okazów drzew starszych.

Historia parafii w Rościszewie sięga pierwszej połowy XIV wieku, kiedy to z fundacji jednego z książąt mazowieckich powstał pierwszy kościół. W 1383 roku biskup Ścibor nadał kościołowi przywileje. Na terenie dzisiejszej świątyni kościół murowany pod wezwaniem świętej Doroty, który ufundował Ziemak z rodu Rościszewskich (od połowy XV wieku do lat 30 XVIII wieku wieś należała do rodu). Data wybudowania nie jest znana, jednak wiadomo, że kościół istniał już od 1598 do pierwszej połowy XVIII wieku. Obecna świątynia została ufundowana w 1779 roku przez generała wojsk koronnych Benedykta Józefa Jeżewskiego (ówczesnego właściciela wsi), była budowana do roku 1781. Konsekracji świątyni odbyła się w 1785 roku. W latach 1902-03 budynek odnawiano. W 1932 roku kościół powiększono o prezbiterium i zakrystię oraz wykonano polichromię (S. Tarnowski). Stylistykę kościoła określa się jako barokową. Wraz z kościołem

ochroną objęte zostały ogrodzenie i dzwonnica przykościelna, która powstała w momencie rozbudowy kościoła (1932 roku). Wzniesiono ją w stylu neobarokowym.

Do najbardziej reprezentacyjnego zabytku gminy należy dwór w Rościszewie wraz z terenem parku. Dwór powstał prawdopodobnie pod koniec XVIII wieku dla ówczesnych właścicieli wsi – Jeżewskich. Jego bryła zmieniała się w wyniku licznych przebudów w XIX i XX wieku. Około roku 1930 majątek należał do rodziny Cichockich. Pod koniec XIX wieku na terenach przyległych do dworu powstał spichlerz i stajnia (nie istnieje). Obecnie teren jest własnością gminną, na terenie dworu mieści się siedziba Urzędu Gminy, biblioteka, izba pamięci – Fryderyka Chopina oraz wioska internetowa.

Spichlerz został odnowiony - nie pełni żadnej funkcji użytkowej, w 2010 roku powstał projekt adaptacji zabytkowego obiektu na salę chopinowską.

Na terenie gminy w Łukomiu i Rościszewie są dwa cmentarze ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz trzy chałupy drewniane, z których dwie już nie istnieją.

Obecna forma i zabytkowa zabudowa odpowiada historycznym założeniom w obiektach które nadal istnieją. Zabytki i ich rozplanowanie są w stanie technicznym i funkcjonalnym dobrym. Parki i zalesienia są objęte ochroną ekologiczną i konserwatorską, na obszarze określonym granicami ochrony obowiązują wytyczne konserwatorskie i ekologiczne. Dotyczą one elementów kształtowania i zagospodarowania przestrzeni: zachowanie architektury obiektów, małej architektury, gabarytów budynków oraz lokalizacji nowych obiektów i zmiany użytkowania. Obiekty i założenia zabytkowe oraz o wartościach kulturowych powinny być traktowane z niezwykłą dbałością, aby w dobrej kondycji zachowały się dla przyszłych pokoleń.

Na podstawie Archeologicznego Zdjęcia Polski oraz Kart Stanowisk Archeologicznych wiadomo, że na terenie gminy Łąck odkryto i zewidencjonowano 211 stanowiska, których chronologia sięga okresu epoki kamienia – paleolitu. Znajdują się również miejsca ze śladami okresu mezolitu, neolitu i epoki brązu, z przewagą średniowiecza i nowożytności. Pośród 211 stanowisk znalazło się 48 stanowisk nieokreślonych (nazywanych „starożytnymi”) oraz 17 stanowisk archiwalnych. Ze względu na funkcję najwięcej stanowisk nosi ślady osadnictwa, bo aż 244 (w obrębie jednego stanowiska może być wiele śladów z różnych epok), 58 to osady, następnie po 2 stanowiska stanowią obozowiska, ślady produkcji oraz huty szkła i 1 grodzisko. Największe skupisko stanowisk znajduje się na obszarze Łukomie – 37, następnie na terenie miejscowości Rościszewo – 15, Borowo – 14, Pianki – 13.

W większości przynależność kulturowa stanowisk nie została określona, natomiast te które udało się sprecyzować pochodzą z następujących okresów kultury:

- trzciniecka
- kultura pucharów lejkowatych
- przeworska
- łużycka
- ceramiki sznurowej.

W wyniku postępującej urbanizacji oraz intensyfikacji prac rolnych, zabytki archeologiczne ulegają niszczeniu. Postulowaną formą ochrony są badania wykopaliskowe, które należy prowadzić przed podjęciem działalności inwestycyjnej.

Elementami krajobrazu kulturowego są:

- W Rościszewie i Łukomiu zachowały się w dobrym stanie krajobrazy kulturowe z cennymi zespołami kościelnymi. Elementy składowe tych zespołów: kościoły, plebanie, najbliższe otoczenie ze starymi drzewami, układem dróg dojazdowych, dobrze utrzymane, świadczą o historycznym rodowodzie miejscowości.
- Dawne zespoły dworsko – parkowe. Wśród nich wyróżnić należy - Rościszewo (2,7ha), Łukomie (3,7ha).
- Malowniczy krajobraz w Łukomiu – dawny młyn i staw młyński nad rzeką,
- Spośród historycznych wsi czytelny układ zabudowy, choć z nielicznymi przykładami z zakresu architektury, zachowały miejscowości: Łukomie, Rościszewo, Rzeszotary Chwały.

Celem działań powinno być zahamowanie procesów degradacji struktury zabytkowej szczególnie zespołów dworsko – parkowych.

W przypadku starej tkanki historycznej i kulturowej występują różnorodne zagrożenia i konflikty interesów prowadzące do jej stopniowej degradacji i zubożenia wartości historycznych:

- prace ziemne i głęboka orka niszczą zabytkowe nawarstwienia kulturowe
- niewłaściwy sposób użytkowania lub niewłaściwie dobrana funkcja
- brak remontów i konserwacji
- nieuregulowane stosunki własnościowe
- brak pielęgnacji roślin w parkach podworskich
- ograniczone możliwości dofinansowania remontów i adaptacji
- niewłaściwe programy użytkowe i technologie.

5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

Rozwój demograficzny na terenie gminy Rościszewo jest wynikiem zmian zaistniałych w ruchu naturalnym, tj. relacja urodzeń do zgonów oraz migracji ludności.

W gminie Rościszewo stan ludności zgodnie z GUS wg. faktycznego miejsca zamieszkania, w 2013r. (stan na 31.XII), wyniósł 4275 osób i zwiększył się stosunkowo w nieznacznym procencie - około 3% w stosunku do 2009r. Wzrost liczby ludności mogłaby teoretycznie przemawiać za napływem nowych mieszkańców na analizowany teren gminy, stosunkowo korzystnych warunkach bytowych na tych terenach, większym wskaźnikiem dzietności.

Od 1999r. liczba ludności w gminie Rościszewo z roku na rok ulegała wahaniom. Wzrost zanotowano jedynie w 2000r, 2010r i 2012r. Są to jednak wzrosty nieznaczne 0,2%-0,3% w 2000r. i 2012r. oraz 3,1% w 2010r. W większości odnotowywano spadek liczby ludności. W

sumie od 1999r. do 2013r. liczba ludności zmalała o 98 osób, co stanowi spadek o około 2,3%, podobnie jak i całym powiecie sierpeckim oraz przy wzroście przy średniej krajowej około 4%.

Miejscowości o największej liczbie ludności to: Rościszewo, Polik, Lipniki, zaś o najmniejszej: Rzeszotary–Gortaty, Nowe Rościszewo, Rzeszotary-Pszczele, W sołectwie Rościszewo skoncentrowanych jest ponad 18% ogółu mieszkańców gminy Rościszewo.

Liczba ludności na terenie gminy Rościszewo stan na dzień 31.12.2013r.

Miejscowość	Liczba mieszkańców
	Pobył stały
Babiec Piaseczny	180
Babiec Rzały	52
Babiec-Więczanki	134
Borowo	153
Bryski	60
Komorowo	85
Komnatka	92
Kuski	134
Lipniki	299
Łukomie	223
Łukomie-Kolonia	89
Nowe Rościszewo	33
Nowy Zamość	78
Ostrów	50
Pianki	71
Polik	322
Puszcza	123
Rościszewo	800
Rumunki-Chwały	78
Rzeszotary-Chwały	161
Rzeszotary-Gortaty	103
Rzeszotary-Pszczele	40
Rzeszotary-Stara Wieś	83
Rzeszotary Zawady	95
Stopin	124
Śniedzanowo	116
Topiąca	62
Września	224
Zamość	246
RAZEM	4310

Źródło: Urząd Gminy Rościszewo

Liczba ludności ogółem w gminie Rościszewo w latach 1999-2013

Lata	Gmina Rościszewo	Powiat sierpecki	Województwo mazowieckie
1999	4373	54585	5112652
2005	4246	53972	5157729
2010	4285	53908	5267072
2011	4277	53783	5285604
2012	4288	53540	5301760
2013	4275	53326	5316840

W gminie Rościszewo ma miejsce równowaga pomiędzy kobietami i mężczyznami - na 100 mężczyzn przypada 100 kobiet.

Mimo niepokojącej spadkowej tendencji liczby ludności ogółem w 2013 roku odnotowano dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego wynoszący 1, jednak do roku poprzedniego (2012r.) uległ zmniejszeniu o 4. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców -1,20% w 2009r. oraz 0,23% w 2013r.

Przyczynami niskiego wręcz ujemnego poziomu przyrostu naturalnego są:

- *demograficzne* zmiany struktury wiekowej społeczeństwa, ujemne saldo migracji, wzrost stopnia zurbanizowania,
- *ekonomiczne* - trudna sytuacja materialna, nie sprzyja to podejmowaniu decyzji o urodzeniu dziecka,
- *kulturowe* – zmianie uległ model rodziny; młodzi ludzie coraz bardziej koncentrują się na karierze zawodowej, zakładanie rodziny odkładają na plan dalszy.

Stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów tj. współczynnik dynamiki demograficznej w 2009r. wyniósł 0,92 oraz 1,04 w 2013r.

Saldo migracji w 2012r. wyniosło -10 osób, w 2009r. -9 osób. Ujemne saldo migracji może być spowodowane zmianą miejsca zamieszkania poza obszarem gminy, wyjazdami w celu poprawy sytuacji ekonomicznej, poszukiwanie atrakcyjniejszej pracy lub ucieczka przed zagrożeniem bezrobocia, co nie rokuje pozytywnie na przyszłość, jeśli chodzi o przyrost naturalny.

Struktura wiekowa ludności w 2013r. przedstawiała się następująco:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym – poniżej 15 lat ogółem: 701, spadek w stosunku do 2009r. ok 2%
- ludność w wieku produkcyjnym ogółem 15-59 lat kobiety i 15-64 lata mężczyźni: 2801, wzrost w stosunku do 2009r. ponad 5%

- ludność w wieku poprodukcyjnym: 773, spadek (minimalny) w stosunku do 2009r. o ponad 0,1%.

Niekorzystnym zjawiskiem jest spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, co nie rokuje pozytywnie na przyszłość jeśli chodzi o procesy demograficzne. Niski udział ludności w wieku przedprodukcyjnym daje daleko idące negatywne konsekwencje dla funkcjonowania infrastruktury społecznej głównie szkół i przedszkoli. Wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym i nieznaczny spadek dzieci i młodzieży może w przyszłości wywołać wzrost zapotrzebowania na nowe miejsca pracy. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym uległa zwiększeniu o około 1,5% w 2013r. w stosunku do 2009r., co może świadczyć o zagrożeniu starzenia się społeczeństwa, a w przyszłości również zwiększonym zapotrzebowaniu na usługi ze strony opieki zdrowotnej i opieki społecznej

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w 2013r. kształtował się następująco:

- wiek przedprodukcyjny 20,4%, uległ zmniejszeniu w stosunku do 2009r. o 2,4%
- wiek produkcyjny 61,5%, wzrost w stosunku do 2009r. o 2,9%
- wiek poprodukcyjny 18,1%, spadek w stosunku do 2009r. o 0,5%

W 2013r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadło 62,6 os. w wieku nieprodukcyjnym, zaś w 2009r. 70,7 - co wskazuje, że wskaźnik obciążenia demograficznego uległ zmniejszeniu.

Na terenie gminy Rościszewo występuje nieznaczne, wręcz minimalna zmiana współczynnika obciążenia ekonomicznego, co przedstawia relacja liczby ludności niepracującej do liczby ludności w wieku aktywności produkcyjnej i wyniosła w 2013r. – 47,09% (w 2009r. – 48,09%). Obciążenie ekonomiczne ludności pracującej jest stosunkowo wysokie.

Według prognozy ludności na terenie województwa mazowieckiego do 2030r. wzrasta ilość mieszkańców, zaś począwszy od 2030r. ulega ona stopniowemu zmniejszeniu. Odpowiednio liczba mieszkańców będzie wynosiła: 5429787, 5471045, 5480120, 5469490. W powiecie sierpeckim natomiast prognoza ludności przedstawiać się będzie następująco: 2020r.–50320, 2025r.– 48607 2030r.– 46507, 2035r.- 44098. Na przestrzeni lat niestety wzrasta ludność w wieku poprodukcyjnym, co przemawia za narastającym procesem starzenia się społeczeństwa.

Wskaźniki- uwarunkowania demograficzne i społeczne

Wyszczególnienie	Gmina Rościszewo		Powiat sierpecki	Województwo mazowieckie
	2009	2013	2013	2013
Powierzchnia ogółem w km ²	115	115	852	35558
Powierzchnia ogółem w ha	11481	11479	85204	3555847

Stan ludności stałe miejsce zameldowania	4229	bd	Bd	
Stan ludności faktyczne miejsce zamieszkania	4153	4275	53326	5316840
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	101	100	104	109
Gęstość zaludnienia - Liczba ludności na 1 km ²	36	37	63	150
Przyrost naturalny ogółem	-6	1	-48	1140
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-1,20	0,23	-0,9	0,21
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) ogółem	715	701	8433	825206
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem	2664	2801	35642	3478808
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem	774	773	9251	1012826
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	22,8	20,4	19,7	18,5
Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	58,6	61,5	62,9	62,4
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	18,6	18,1	17,3	19,0
Wskaźnik obciążenia demograficznego: - liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	70,7	62,6	58,9	60,1
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	81,8	88,5	88,0	102,9
-liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	31,8	29,4	88,5	30,5
Saldo migracji ogółem	-9	-12*	-236*	13287*
Saldo migracji na 1000 osób	-2,2	-2,8*	-4,4*	2,5*

Infrastruktura społeczna

Na terenie gminy Rościszewo zlokalizowane są następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa w Rościszewie
- Szkoła Podstawowa w Łukomiu
- Gimnazjum w Rościszewie

W 2008r. zostały zlikwidowane filie Szkoły Podstawowej w Rościszewie znajdujące się w Rzeszotarach Starej Wsi i Poliku. W 2009 roku Szkoła Podstawowa (z zespołem wychowania przedszkolnego i oddziałem przedszkolnym) oraz Gimnazjum od 2009r. utworzyły na terenie Rościszewa Zespół Szkół Samorządowych w Rościszewie.

Do Szkoły Podstawowej w Rościszewie uczęszczało 165 uczniów, liczba oddziałów szkolnych – 10. Zatrudnionych było 16,56 etatu nauczycieli oraz 6 etatów pracowników obsługi (stan na 31.12.2013). Do Szkoły Podstawowej w Łukomiu uczęszczało 72 uczniów , liczba oddziałów

szkolnych – 6, Zatrudnienie nauczycieli stanowiło 8,90 etatu nauczycieli oraz 3,5 etatu obsługi (*stan na 31.12.2013*).¹

W sumie w szkołach podstawowych w 2013 roku w sumie do użytku oddanych było 16 oddziałów w szkołach. Naukę pobierało 237 uczniów o ponad 17% mniej uczniów niż w 2009r. Zatrudnionych nauczycieli pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na etaty było 25,46. Na terenie województwa mazowieckiego zanotowano nieznaczną tendencję wzrostową wśród liczby uczniów szkół podstawowych ponad 2,3%. Na 1 nauczyciela przypadało w szkołach podstawowych 9 uczniów.

Do Gimnazjum w Rościszewie z liczbą oddziałów szkolnych – 6, uczęszczało 135 uczniów, zatrudnionych było 14,46 etatu nauczyciela oraz 2 sprzątaczkę (*stan na 31.12.2013*).² Na 1 nauczyciela w gimnazjum przypadało 9 uczniów.

W gimnazjum w 2012 roku było 6 oddziałów szkolnych o 3 mniej niż w 2009r. Naukę kontynuowało 143 uczniów, około 17% mniej niż w 2009r. Nauczycieli pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na etaty w 2012 roku było 11,4. Na 1 nauczyciela w gimnazjum przypadało 11 uczniów. W 2012 roku w stosunku do 2009 roku w szkole gimnazjalnej na terenie gminy Rościszewo zanotowano spadek liczby uczniów o ponad 28%.

Tendencję spadkową wśród liczby uczniów o około 9,5% zanotowano w szkołach gimnazjalnych na terenie województwa mazowieckiego.

Szkoła podstawowa i gimnazjum zlokalizowane na terenie gminy Rościszewo znajdują się w jednym budynku z salą gimnastyczną oraz dwiema pracowniami komputerowymi oddzielnie dla gimnazjum i dla szkoły podstawowej. Udział % szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu na terenie gminy Rościszewo w 2012 roku wynosił 100%. W 2012 roku uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach podstawowych stanowili 9,04 osoby, w gimnazjum natomiast 14,3 osoby.

W gminie nie ma szkół średnich ani wyższych. Młodzież naukę w szkołach ponadgimnazjalnych oraz wyższych kontynuuje m.in. w Płocku, Warszawie, Toruniu.

W roku szkolnym 2012/13 na terenie gminy Rościszewo funkcjonowały 4 placówki wychowania przedszkolnego, do których uczęszczało 101 dzieci, tj. o ponad 4% więcej niż w roku szkolnym 2010/11. Praktycznie od 1999 roku pojawia się tendencja spadkowa ilości dzieci ogółem.

Na terenie Gminy funkcjonowały: 1 oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Rościszewie, uczyło się w nich 23 dzieci sześciolletnich, zatrudnionych był 1 nauczyciel. W okresie od I-VIII 2013 roku funkcjonował Zespół Wychowania Przedszkolnego w Rościszewie liczący 3 oddziały do którego uczęszczało 56 dzieci 3,4 i 5-latków oraz Punkt Wychowania Przedszkolnego w Łukomiu liczący 1 oddział - 19 dzieci.³

¹ Sprawozdanie z wykonania budżetu za rok 2013.

² Op.cit

³ Sprawozdanie z wykonania budżetu za rok 2013.

Od 2013 r. Gmina finansowała prowadzenie Zespołu Wychowania Przedszkolnego w Rościszewie liczącego 2 oddziały do których uczęszczało 48 dzieci oraz Punktu Przedszkolnego w Łukomiu liczącego 22 dzieci.

Zadania z zakresu ochrony zdrowia realizowane są w Samodzielnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej, gdzie dostępne są porady lekarskie oraz usługi dermatologiczne i pediatryczne. Ośrodek powiatowy w Sierpcu udostępnia z kolei usługi leczenia zamkniętego oraz specjalistyczne porady lekarskie. W gminie funkcjonuje gabinet stomatologiczny. Na terenie gminy zlokalizowany jest 1 punkt apteczny.

Zadania dotyczące pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej razem ze wsparciem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rościszewie mieści się w budynku Banku Spółdzielczego.

Pomoc udzielana jest w największym zakresie rodzinom wielodzietnym znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, z powodu utraty pracy. Ponadto pomoc ukierunkowana jest dla właścicieli gospodarstw rolnych o małej powierzchni i słabej klasie użytkowanych gruntów. Wielokrotnie pomoc udzielana jest rodzinom patologicznym (dysfunkcyjnym) i osobom nieporadnym życiowo.

W 2013 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rościszewie realizował zadania zarówno z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone gminom ustawami, jak również własne zadania bieżące gmin. Plan na pomoc społeczną w 2013 roku wynosił 2 923 910,00 zł, wykonanie 2 859 350,28 zł, tj. 97,79%.

Największa planowane wydatki zarówno w 2013 roku jak i w latach poprzednich dotyczyły świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Jednak największy procent wykonania wydatków przeznaczonych w budżecie dotyczył wydatków na zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, które stanowiły 99,82% wykonania planu w 2013r. i 100% w 2011r.

Plan na wypłatę zasiłków okresowych w 2013 roku wynosił 255 700,00 zł, co stanowi wzrost o ponad 18% w stosunku do 2011r. Z tej formy pomocy skorzystało w 2013r.-108 osób, w tym przyznane głównie z powodu bezrobocia 78 osób, długotrwałej choroby 4 osób, niepełnosprawności 4 osób, z kolei w 2011r. – 116 osób, również głównie z powodu bezrobocia – 73 osoby, długotrwałej choroby- 35, niepełnosprawności – 7 osób.⁴

Zanotowano wzrost wypłaty zasiłków celowych o ponad 32%, odpowiednio w 2013r. z tej formy pomocy skorzystało 115 osób, w 2011r – 87 osób.

Na terenie gminy Rościszewo w 2012 roku zasoby mieszkaniowe obejmowały 1075 mieszkań, tj. o około 2% mniej niż w 2009r. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2012r. wynosiła 88,0 m² i był około 5 % większa niż w 2009r. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w 2012r. wyniosła 22.1 m², tak samo jak i 2009r. W przeliczeniu na

⁴ Sprawozdanie z wykonania budżetu za rok 2013.

1000 ludności liczba mieszkań wynosiła ogółem 250,7 mieszkania, o około 5 % mniej niż w 2009 r. (263,4).

Ze względu na rolniczy charakter gminy dominuje zabudowa wiejska. Dominującą formą budownictwa jest budownictwo jednorodzinne w typie budowy zagrodowej. Wzdłuż dróg gminnych i powiatowych zabudowa przyjmuje charakter zabudowy zwartej lub luźnej.

Wszystkie mieszkania wyposażone są w energię elektryczną. Potrzeby mieszkaniowe ludności gminy zaspokojone są w stopniu dobrym. Na terenie wsi Łukomie i Stopin zlokalizowana jest działalność inwestycyjna, mieszkaniowa i produkcyjno-usługowa. Z kolei w miejscowościach Rzeszotary Zawady, Borowo, Rzeszotary Chwały rozwija się zabudowa turystyczno-rekreacyjna.

Stan infrastruktury technicznej

Istotnym elementem w uporządkowaniu systemu kanalizacji na terenie Gminy jest funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków. W ośrodku gminnym Rościszewo funkcjonuje oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o przepustowości 200m³/dobę z możliwością rozbudowy do 400m³/dobę.

Przez cały czas trwa proces poprawy życia mieszkańców przez budowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Rościszewo i budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Zapotrzebowanie na rozbudowę sieci kanalizacyjnej jest znaczne, ze względu na wciąż większe ilości ścieków odprowadzanych.

Na koniec 2012 roku długość czynnej kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Rościszewo wynosiła 5,2 km i funkcjonowała jedynie na terenie Rościszewa. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2012 r. była już dłuższa o około 53% w stosunku do 2009r.

Do 2012 roku na obszarze Gminy Rościszewo funkcjonowała instalacja wodociągowa o łącznej długości 131 km prowadząca do 926 budynków mieszkalnych – wskaźnik zwodociągowania ok. 99%. Ilość dostarczonej wody wynosiła łącznie 193 dam³.

Wskaźniki - uwarunkowania demograficzne i społeczne

Wyszczególnienie	Gmina Rościszewo		Powiat sierpecki	Województwo mazowieckie
	2009	2013	2013	2013
Powierzchnia ogółem w km ²	115	115	852	35558
Powierzchnia ogółem w ha	11481	11479	85204	3555847
Stan ludności stałe miejsce zameldowania	4229	bd	Bd	
Stan ludności faktyczne miejsce zamieszkania	4153	4275	53326	5316840

Liczba kobiet na 100 mężczyzn	101	100	104	109
Gęstość zaludnienia - Liczba ludności na 1 km ²	36	37	63	150
Przyrost naturalny ogółem	-6	1	-48	1140
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-1,20	0,23	-0,9	0,21
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) ogółem	715	701	8433	825206
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem	2664	2801	35642	3478808
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem	774	773	9251	1012826
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	22,8	20,4	19,7	18,5
Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	58,6	61,5	62,9	62,4
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	18,6	18,1	17,3	19,0
Wskaźnik obciążenia demograficznego: - liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	70,7	62,6	58,9	60,1
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	81,8	88,5	88,0	102,9
-liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	31,8	29,4	88,5	30,5
Saldo migracji ogółem	-9	-12*	-236*	13287*
Saldo migracji na 1000 osób	-2,2	-2,8*	-4,4*	2,5*

Źródło: Bank Danych Lokalnych

*dane za 2012r.

Bezrobocie

Stopa bezrobocia w powiecie sierpeckim, w skład którego wchodzi gmina Rościszewo na koniec listopada 2013 r. ukształtowała się na poziomie 24,8% i jest obecnie wyższa o 0,5% w porównaniu do 30.11.2012 r. Stopa bezrobocia w kraju wyniosła 13,0%, w woj. mazowieckim 11,1%.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie Gminy Rościszewo na koniec 2013 roku wynosiła 367 osoby, z czego około 50% stanowiły kobiety. W porównaniu do roku 2009 liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy wzrosła, tj. około 34%. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w 2012r. w gminie Rościszewo jest zbliżony w do wielkości w powiecie sierpeckim i wynosi ponad 14%. W stosunku do 2009 roku zanotowano wzrost o 3,3%.

Na terenie gminy Rościszewo mieszkańcy utrzymują się głównie z rolnictwa, co tym samym nie przyczynia się do powstawania (generowania) nowych miejsc pracy. Największą liczbę bezrobotnych stanowią kobiety oraz osoby młode (18-24 lata) - ponad 33%. Niekorzystnym zjawiskiem jest również bardzo wysoki udział długotrwale bezrobotnych bez prawa do zasiłku i wynosi ok.80%. W trudnej sytuacji pozostają rów-

niez absolwenci (18-34 lat), którzy ze względu na brak doświadczenia często nie mogą podjąć pierwszej pracy. Największy procent stanowią bezrobotni z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym, gimnazjalnym.

Bezrobocie w powiecie sierpeckim charakteryzuje:

- Wysoka stopa bezrobocia(24,8%)
- Jako bezrobotne przeważający udział kobiet (51,6%)
- Bardzo duży procent osób bezrobotnych długotrwale pozostający bez pracy (63,1%)
- Niski poziom wykształcenia bezrobotnych głównie z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i podstawowym (55,9% ogółu bezrobotnych)
- Wysoki procent bezrobotnych wśród osób młodych (do 34 roku życia) – 52,4%.

6. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Na terenie powiatu sierpeckiego za bezpieczeństwo publiczne odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Sierpcu, która swym zasięgiem działania obejmuje także obszar gminy Rościszewo. Zadania z zakresu ochrony ludności i jej mienia realizowane są bezpośrednio przez działający Zespół Prewencji w Rościszewie.

Potencjalnym zagrożeniem bezpieczeństwa ludności i jej mienia mogą być następujące sytuacje:

- awaryjne (awaria pojazdów i cystem) przy przewozie materiałów i substancji niebezpiecznych drogą wojewódzką Nr 541,
- narażenie na niebezpieczeństwo powodzi w dolinie Skrwy - wsie Łukomie, Borowo,
- awarie urządzeń infrastruktury technicznej,
- zagrożenie pożarowe wynikające z transportu paliw płynnych oraz zagrożenia pożarowego lasów i zwartej zabudowy.

Na terenie gminy działa 8 oddziałów ochotniczej straży pożarnej w miejscowościach:

Rościszewo, Polik, Łukomie, Kuski, Lipniki, Borowo, Rzeszotary - Chwały, Rzeszotary - Stara Wieś.

7. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Gospodarka gminy Rościszewo opiera się głównie na rolnictwie ze specjalizacją w uprawie zbóż, roślin pastewnych, oraz hodowli bydła i trzody chlewnej. Odpowiednie warunki glebowe, korzystne warunki środowiskowe w zakresie czystości gleb i powietrza stwarzają warunki do uprawy rolnej i hodowli. Powoduje to, że teren gminy jest idealnym miejscem do lokalizacji zakładów przemysłowych wymagających czystego powietrza i przemysłów wysokich technologii.

Powierzchnia użytków rolnych w gminie Rościszewo w 2010 r. wynosiła 8 682ha, powierzchnia gruntów ornych wynosiła 6 780 ha, powierzchnia łąk i pastwisk 1 720 ha.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych wynosiła ponad 50% powierzchni ogólnej.

Następuje poprawa struktury agrarnej gospodarstw rolnych - średnia wielkość gospodarstwa wynosiła 13,32 ha. Cechą wyróżniającą gminę jest wysoki udział gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha, które stanowią powyżej 30% wszystkich gospodarstw. Gleby charakteryzują się raczej niską przydatnością rolniczą – użytki rolne klasy III bonitacyjnej stanowią ok. 7% powierzchni użytków rolnych, największą powierzchnię zajmują gleby klasy V, VI – ok. 60%.

Na terenie gminy występują też ziemie odłogowane o znacznej powierzchni. Pola uprawne obsiewane są przeważnie zbożami.

Działalność gospodarczą w gminie Rościszewo w 2013r. prowadziło 159 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON, w stosunku do 2009r. nastąpił wzrost o 9%. Do głównych obszarów działalności należało: rolnictwo, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe, handel hurtowy i detaliczny.

Podmioty klasyfikowane według kryterium liczby pracujących pokazano w tabeli.

Liczba pracujących	Liczba podmiotów gospodarczych Rok 2013
0-9	154
10-49	5

Źródło: dane GUS

W 2013r. na terenie gminy Rościszewo wśród podmiotów gospodarczych dominowały mikro przedsiębiorstwa, podobnie jak i w całym powiecie sierpeckim.

Do największych należą:

- PPH Ceglutex – producent ceramiki budowlanej z siedzibą w Babcu Piasecznym
- Hodowla i Wylęgarnia Drobiu w Babcu Piasecznym
- „Filpol” – Baza handlowa stacja paliw w Łukomiu
- Zakład Mięсны „Trojka” w Rościszewie
- Sklep Przemysłowo Rolniczy w Rościszewie
- Piekarnia w Rościszewie

Dochody i wydatki budżetu gminy.

Struktura dochodów Gminy Rościszewo na przestrzeni analizowanych lat cechuje znaczna zmiana. Od 2009r do 2012r. nastąpił wyraźny ich wzrost o około 18%, z kolei w 2013r. już ok.26%.

Udział dochodów bieżących w budżecie gminy Rościszewo w 2009r. wyniósł 92,57%, w roku 2012 – 87,18%, a w 2013r. - 86%. Zaobserwowano tendencje malejącą w przypadku udziału dochodów bieżących w dochodach ogółem. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego.

Struktura dochodów majątkowych, bieżących i własnych Gminy w latach 2008-2013 [zł]

Dochody	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	12 503 131,18	12 094 162,41	12 582 029,38	14 694 883,43	15 916 410,81 zł
majątkowe	928 534,00	169 388,80	596 970,00	1 884 177,00	2 181 422,13 zł
bieżące	11 574 597,18	11 924 773,61	11 985 059,38	12 810 706,43	13 734 988,68 zł
własne	2 334 082,39	1 766 381,50	1 987 879,34	3 530 884,30	-----

Źródło: dane GUS

Wydatki Gminy Rościszewo w latach 2009 - 2013

Wydatki	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	12 196 721,36	12 105 869,77	12 528 387,31	14 924 578,32	16 167 808,91
majątkowe	2 394 770,82	1 646 115,76	1 863 630,03	3 255 027,17	3 547 863,02
% udział w majątkowych	19,63%	13,60%	14,88%	21,81%	21,94%
bieżące	9 801 950,54	10 459 754,01	10 664 757,28	11 669 551,15	12 619 945,89
% udział w bieżących	80,37%	86,40%	85,12%	78,19%	78,10%

Wydatki na 1 mieszkańca

Jednostka terytorialna	gminy bez miast na prawach powiatu					
	ogółem		na oświatę i wychowanie		na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	
	2009	2012	2009	2012	2009	2012
	zł	zł	zł	zł	zł	zł
MAZOWIECKIE	2894,48	3077,55	1026,66	1235,31	79,15	94,95
Powiat sierpecki	2608,62	2919,31	966,33	1121,86	38,48	61,50
Rościszewo	2949,63	3494,40	973,19	1113,52	30,71	32,92

Źródło: GUS

Na przestrzeni 2009-2013r. zanotowano 33% wzrost wydatków Gminy ogółem. Od 2011 roku zauważa się stopniowy ich systematyczny wzrost.

Wzrost ponad 18% zanotowano, na przestrzeni 2009-2012r., w przypadku wydatków gminy Rościszewo ogółem na 1 mieszkańca. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem w 2012r. wynosił około 22%.

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy zawarto też w Strategii rozwoju Gminy na lata 2014-2020. Zgodnie z misją zawartą w Strategii Rozwoju Gminy:

Skuteczne zaspakajanie potrzeb mieszkańców, gmina rozwijająca się w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju, będąca oazą godnego życia mieszkańców i bezpiecznego funkcjonowania rodziny poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój przedsiębiorczości oraz dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną i techniczną,

rozwój gminy wymaga koncentracji działań na następujących celach strategicznych:

- I. Podnoszenie jakości życia poprzez zapewnienie sprawnej i atrakcyjnej infrastruktury społecznej i technicznej,
- II. Rozwijanie oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej,
- III. Tworzenie warunków do rozwijania ponadlokalnych funkcji gminy,
- IV. Zapewnienie warunków do zrównoważonego rozwoju gospodarczego,
- V. Podnoszenie jakości środowiska naturalnego m.in. poprzez zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Powyższe cele wpisują się w cele określone w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego

cel główny: zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim

cele strategiczne: poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki, kształtowanie ładu przestrzennego, wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego.

Uwzględniając uwarunkowania wynikające z aspiracji i potrzeb mieszkańców przeanalizowano też wnioski, które wpłynęły do Urzędu Gminy z prośbą o zmianę przeznaczenia terenów z funkcji produkcji rolniczej na funkcje głównie usługowe, rekreacyjne oraz lokalizacji odnawialnych źródeł energii – elektrowni wiatrowych i ogniw fotowoltaicznych. Tereny, których dotyczą znajdują się we wsiach: Rzeszotary Stara Wieś, Rzeszotary Gortaty, Puszcza, Września, Stopin, Borowo, Rościszewo, Polik, Nowe Rościszewo, Ostrów, Rzeszotary Chwały, Rzeszotary Pszczele, Zamość, Kuski, Kownatka.

Procesy koncentracji urbanizacji w gminie pozostają w ukształtowanych jednostkach osadniczych: Rościszewo, Łukomie.

W związku z polityką krajową wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich niektóre miejscowości w gminie przestają pełnić funkcje tylko rolnicze, następuje restrukturyzacja funkcjonalna osadnictwa w kierunku rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usługowej, także związanej z turystyką i rekreacją. Restrukturyzacji funkcjonalnej wymagają m.in. wsie: Rościszewo, Łukomie, Puszcza.

Z analizy ruchu budowlanego (około 50-70 decyzji o warunkach zabudowy rocznie) i z projektowanych zmian w strukturze inwestowania, przyjmuje się rozwój terenów mieszkaniowych i usługowych oraz rekreacyjnych w w/w miejscowościach za uzasadniony.

8. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Znacząca większość gruntów w gminie Rościszewo jest własnością prywatną.

Ważnym elementem dla realizacji celów publicznych i polityki przestrzennej władz samorządowych są zasoby gruntów komunalnych i ich użytkowanie. Na terenie gminy Rościszewo zasoby gruntów komunalnych są rozlokowane w dość dużym rozproszeniu. Razem ich powierzchnia wynosi około 40 ha, są to tereny w większości zainwestowane i nie stanowią zasobów o znaczeniu strategicznym.

Rezerwy terenów ofertowych (ok. 10ha) będących w dyspozycji gminy znajdują się w miejscowościach: Rościszewo, Łukomie.

9. TERENY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Rościszewo występują liczne formy ochrony przyrody objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 120 z późn. zm.) należą:

Obszar Chronionego Krajobrazu - obejmujący wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, dla którego obowiązują przepisy Rozporządzenia Nr 16 Wojewody Mazowieckiego z dnia 27.07.2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Przysięcze Skrzy Prawej oraz Nr 17 Wojewody Mazowieckiego z dnia 27.07.2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Równina Raciążska”,

Użytki ekologiczne utworzone Rozporządzeniem Wojewody - pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów siedlisk; w obrębach Września (teren zabagniony), Borowo (teren zabagniony, bagno), Zamość Nowy (teren zabagniony na siedlisku OIJ, 2 tereny na siedlisku LMb), Rzeszotary Rumunki (teren zabagniony na siedlisku BMb), Babiec Więczanki (teren zabagniony na siedlisku Bb)

Pomniki przyrody - 10 obiektów uznano za pomniki przyrody. Są to:

- 2 lipy drobnolistne, dąb szypułkowy, aleja grabowa, topola czarna w miejscowości Łukomie,
- grab pospolity, jesion wyniosły, aleja lipowa, klon jawor, lipa w miejscowości Rościszewo.

Ponadto obiekty i obszary chronione reprezentowane są przez:

- tereny gruntów ornych klasyfikowane w I-III klasie bonitacyjnej które podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze.
- grunty leśne - niski wskaźnik lesistości w gminie ok. 7,3%,
- stanowiska archeologiczne,
- obiekty wpisane do rejestru zabytków:
 - Kościół parafialny p. w. św. Katarzyny, Dzwonnica, Dwór, Park w Łukomiu,

- Kościół parafialny p. w. opieki św. Józefa, Dzwonnica, Park, Spichlerz w Rościszewie,
- ujęcia wód podziemnych – studnie głębinowe w miejscowościach Rościszewo, Łukomie wraz ze strefami ochrony bezpośredniej.

10. OBSZARY NATURALNYCH ZAGROZEŃ GEOLOGICZNYCH

Możliwość wystąpienia złożonych lub skomplikowanych warunków gruntowych związana jest ze spadkami terenu powyżej 5%.

Na terenie gminy Rościszewo naturalne zagrożenia geologiczne związane są z terenami osuwiskowymi, które towarzyszą strefie krawędziowej doliny Skrwy i występują w miejscowościach Babiec Więczanki km 83,00, Borowo km 88,50, 90,00, Stopin km 90,50.

11. ZŁOŻA KOPALIN I ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Teren gminy nie należy do zasobnych pod względem występowania *surowców mineralnych*. Dość powszechne jest występowanie złóż kopalin pospolitych o znaczeniu lokalnym tj. surowców okrucowych (kruszywo naturalne) i ilastych. W dolinach rzek występuje surowiec energetyczny (torf), ale nie są to zasoby bilansowe i obecnie nie są prowadzone prace rozpoznawcze dotyczące ilości zasobów torfu na tych terenach. W miejscowościach Babiec Piaseczny, Babiec Więczanki znajdują się także pokłady glin.

Złoża kopalin pospolitych – kruszywa naturalnego (piasków, żwirów i pospółek oraz surowców ilastych) są reprezentowane przez:

- złoża eksploatowane w miejscowości Babiec Piaseczny (surowce ilaste ceramiki budowlanej),
- - złoża zagospodarowane w miejscowości Rzeszotary Gortaty, Śniedzanowo (kruszywa naturalne),
- - złoża, z których wydobywanie zostało zaniechane w miejscowości Babiec Więczanki (surowce ilaste),

Całość złóż gminy została zakwalifikowana do złóż łatwodostępnych, małokonfliktowych.

Teren gminy Rościszewo został też objęty koncesją (z dnia 10.07.2014r.) Ministra Środowiska na poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w rejonie „bloku 172”.

Obszar gminy znajduje się w granicach GZWP – Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215. Jest to zbiornik wód porowych występujących w osadach trzeciorzędowych wyróżnionych jako Subniecka Warszawska o zasobach szacowanych na ok. 250 m³/d. Średnia głębokość ujęć czerpiących wodę z tej jednostki wynosi 160 m. Znaczna głębokość zbiornika decyduje o stosunkowo dobrej izolacyjności wód od powierzchni oraz średniej i dużej ich waloryzacji (małej wrażliwości na wpływ czynników antropogenicznych). Struktury hydrogeologiczne są dobrze izolowane na terenie wysoczyzny.

Główny użytkowy poziom wodonośny znajduje się w utworach czwartorzędowych – wszystkie ujęcia w gminie wykorzystują wody tego poziomu. Szacunkowe zasoby wód

głównego użytkowego poziomu wodonośnego w gminie Rościszewo wynoszą odpowiednio - zasoby eksploatacyjne – 3636 m³/d. Wielkość zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych szacuje się w granicach 9530m³/d. Dominują wody dobrej jakości (II klasa) wymagające prostego uzdatniania. Wydajność potencjalna typowego ujęcia określana jest, jako średnia w środkowej i wschodniej części gminy (na poziomie > 30m³/h) i jako niska w zachodniej i południowo-wschodniej części gminy (do 30m³/h). Moduł zasobów dyspozycyjnych kształtuje się w granicach 50-100m³/d×km², jedynie w rejonie Łukomie – Babiec jest wyższy 100-200m³/d×km².

W ramach monitoringu wód podziemnych badany był otwór studzienny zlokalizowany w sąsiedniej gminie, w mieście Sierpc. Ocena jakości wód podziemnych wykazała :

- czwartorzędowy poziom wodonośny:
 - klasa wód w roku 2007, 2010 – III (wody zadawalającej jakości), o niskiej jakości decydował wskaźnik żelaza Fe.

12. TERENY GÓRNICZE WYZNACZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Istniejące tereny wydobywania surowców mineralnych (kopaliny pospolite, głównie piasku) obejmują tereny i obszary górnicze wskazane na rysunku Studium:

- - Rzeszotary Gortaty udokumentowane na powierzchni ok. 1,5ha
- - Śniedzanowo I udokumentowane na powierzchni 1,36ha,
- - Babiec Piaseczny II udokumentowane na powierzchni ok. 0,82ha.

13. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna wywiera znaczny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy i przestrzenny gminy. Inwestycje z zakresu infrastruktury często przesądzają na długi okres o kierunkach i tempie rozwoju gminy. Rozwój nowoczesnej infrastruktury pozwala na szybkie wychodzenie z opóźnienia gospodarczego.

Infrastruktura techniczna spełnia szereg funkcji:

- lokalizacyjną: wpływa na rozmieszczenie obiektów produkcyjnych, steruje osadnictwem
- integracyjną: aktywizuje działania społeczno-gospodarcze
- zaopatrzeniową: dostarczenie wody, energii.

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Rościszewo zaopatrywana jest w wodę pitną z dwóch stacji wodociągowych usytuowanych w miejscowościach: Rościszewo i Łukomie.

- trzy studnie w Rościszewie - wydajność studni: $Q_{\text{śrh}} = 18,0\text{m}^3/\text{h}$, $51,0\text{m}^3/\text{h}$, $120,0\text{m}^3/\text{h}$,
- dwie studnie w Łukomiu - wydajność $Q_e = 18\text{m}^3/\text{h}$,

W gminie przyjęto zasadę budowy wodociągów grupowych opartych na ujęciach wód w głębszych w układzie jedno- i dwustopniowego pompowania wody.

Stacja wodociągowa w Rościszewie została zmodernizowana w 1996r. Stacja posiada rezerwy pozwalające na rozbudowę sieci wodociągowej.

Ponadto w gminie funkcjonują ujęcia wód w głębszych zakładowe w Łukomiu (b. SKR), Rzeszotary Chwały, Rzeszotary Stara Wieś.

Wskaźnik zwodociągowania gminy – 99%.

Gospodarka ściekowa

Rozwiniętej sieci wodociągowej powinna towarzyszyć sieć kanalizacji sanitarnej, łącznie z oczyszczalnią ścieków. Gmina Rościszewo należy do obszaru zagrożonego z powodu braku kanalizacji i systemu oczyszczania ścieków. Zwiększa się przez to możliwość skażenia wód gruntowych, powierzchniowych i pogarsza jakość wody pitnej w studniach.

Gospodarka ściekowa rozwiązana jest w oparciu o funkcjonującą w Rościszewie mechaniczno – biologiczną oczyszczalnię ścieków o wydajności $200\text{m}^3/\text{d}$ z możliwością rozbudowy do $400\text{m}^3/\text{d}$ oraz sieć kanalizacyjną w miejscowości gminnej. Oczyszczalnia wykorzystywana jest w 50%. Na terenie oczyszczalni wybudowano punkt zlewny dla ścieków dowożonych z terenów nieskanalizowanych.

Uporządkowania gospodarki ściekowej wymagają zwarte tereny zabudowy wsi Łukomie, Lipnik, Polik.

Na terenie gminy zrealizowanych jest niewiele przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gospodarka odpadami stałymi

Gmina Rościszewo nie posiada własnego składowiska odpadów. Odpady wywożone są na wysypisko w Rachocinie (gm. Sierpc). Sukcesywnie prowadzona jest segregacja odpadów - na terenie gminy rozstawiono pojemniki na odpady, mieszkańcy otrzymują worki na szkło, papier i plastiki oraz kontener na odpady mieszane. Obecnie około 70% gospodarstw objętych jest selektywną zbiórką odpadów.

Zaopatrzenie w gaz

Mieszkańcy gminy korzystają z gazu płynnego w butlach. Na terenie gminy brak jest sieci gazu przewodowego. Brak też zainteresowania i działań zmierzających do jej realizacji. Według koncepcji gazyfikacji dawnego województwa płockiego istnieje możliwość budowy gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Sierpc -Żuromin.

Zaopatrzenie w ciepło

Gmina charakteryzuje się zabudową rozproszoną, brak systemów ciepłowniczych. Najbardziej rozpowszechnionym źródłem ciepła i źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy są kotłownie węglowe.

W przypadku indywidualnych źródeł ciepła, przewidziana jest sukcesywna wymiana paliwa węglowego na ekologiczne (olej, gaz).

Telekomunikacja

Podstawowym źródłem łączy telefonicznych jest centrala telefoniczna cyfrowa we wsi gminnej Rościszewo. Centrala włączona jest do sieci Zakładu Telekomunikacji w Płocku, kablem światłowodowym.

Bezprzewodową łączność telefoniczną zapewniają też istniejące stacje telefonii komórkowej w Rościszewie,

Elektroenergetyka

Przez teren gminy Rościszewo prowadzone są ponadlokalne liniowe systemy infrastruktury technicznej, powodujące ograniczenia w zagospodarowaniu terenów:

- linie elektroenergetyczne WN 110 kV relacji Sierpc - Żuromin,

Obowiązują strefy ochronne o szerokości i sposobie zagospodarowania zgodnie z przepisami odrębnymi i normami. W pasach technologicznych wzdłuż linii elektroenergetycznych obowiązują ograniczenia w sposobie zagospodarowania terenu

Podstawowym źródłem energii elektrycznej dla terenu gminy Rościszewo są magistralne linie napowietrzne wyprowadzone z rozdzielni GPZ 110/15 kV Sierpc. Odbiorcy energii elektrycznej zasilani są liniami 15 kV poprzez stacje transformatorowe.

Przeważają odbiorcy komunalno - bytowi i gospodarstwa rolnicze.

W gminie nie występują niedobory mocy, bez specjalnych nakładów finansowych moc obecnie przesyłaną liniami 15 kV można zwiększyć o około 60%. Rezerwa mocy jaką można przesłać po istniejących liniach nn jest niewielka maksymalnie do 15% obecnego obciążenia. W przypadku nowych dużych odbiorców należy liczyć się ze znacznymi wydatkami na rozbudowę lub modernizację sieci.

Stan techniczny sieci i standard jakościowy dostarczanej energii jest w miarę dobry.

Melioracje

W gminie Rościszewo zmeliorowanych jest 93% gruntów wymagających melioracji co stanowi 4993ha.

Z zakresu małej retencji wymagane jest utrzymanie i odbudowa obiektów wodnych służących do retencjonowania wody: 3 zbiorniki retencyjne (stawy rybne) we wsi Babcieć Więczanki, zastawki, jazy, przepusty z piętrzeniem szt. 10 usytuowane, na Skrwie we wsi Łukomie, na Chraponiance we wsi Polik, Rzeszotary Zawady oraz na cieku we wsi Rzeszotary Pszczele.

Komunikacja

Podstawowy układ komunikacyjny gminy stanowią:

Droga wojewódzka Nr 541 relacji Lubawa – Żuromin – Sierpc
Dobrzyń n/Wisłą w klasie drogi głównej.

drogi powiatowe: nr 3706W relacji gr. województwa – Puszcza - Września (klasa Z)

- nr 3707W relacji Łukomie – Dziki Bór (Z),
- nr 3708W relacji Stopin – Pianki - Puszcza (Z)
- nr 3710W relacji Łukomie - Biały (G)
- nr 4620W relacji Poniatowo- Borowo (Z)
- nr 3711 W relacji Stopin - Września (Z)
- nr 3712W relacji Rościszewo - Września (L)
- nr 3713W relacji Rościszewo - Łukomie (Z)
- nr 3736W relacji Sierpc – Dąbrówka - Kuski (Z)
- nr 3737W relacji Rościszewo – Kuski - Komorowo (Z)
- nr 3738W relacji Rościszewo – Żabowo - Szumanie (L)
- nr 3739W relacji Rościszewo – Jaworowo
- nr 3741W relacji Lelice – Grąbiec – Zawady
- nr 3742W relacji Golezszyn – Borkowo - Zgagowo

o długości ok. 68 km

oraz ok. 32km dróg gminnych publicznych i ok. 48km dróg gminnych wewnętrznych.

Wskaźnik gęstości dróg publicznych na terenie gminy Rościszewo wyniósł 140 km/100km², w tym wskaźnik dróg gminnych 59/98km/100km². Z dróg gminnych 35% posiada nawierzchnię utwardzoną.

14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Na terenie gminy Rościszewo występują inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego i programów zadań rządowych służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim:

- droga wojewódzka Nr 541,
- linie elektroenergetyczne WN 110kV relacji Sierpc - Żuromin,
- rezerwa terenowa dla rozwoju systemów transportowych kolejowych,

Rozkład w/w inwestycji w przestrzeni gminy określono na rysunku Studium.

15. OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA

Obszar gminy Rościszewo położony wokół rzeki Skrwy, przylega do rzeki na odcinku od km 81,82 do km 97,35. W rejonie tym Skrwa przepływa w wąskiej dolinie tylko miejscami rozszerzającej się w okolicach wsi Puszcza i Babiec Więczanki, przez tereny w większości rolnicze. Wzdłuż rzeki nie występują wały przeciwpowodziowe.

W gminie Rościszewo występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią.

Dla obszarów tych wyznaczono zasięg zagrożenia powodziowego po rzędnych wód o prawdopodobieństwie pojawienia się raz na sto lat – 1%.

Według „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap I – rzeka Skrwa Prawa” (realizowanego dla RZGW w Warszawie w 2006r.) na terenie gminy Rościszewo granica zasięgu

wód o prawdopodobieństwie występowania raz na 100 lat - 1% kształtuje się na wysokości
rzędnych:

Babiec Więzanki 82km - 108m n.p.m.,

Łukomie 91km – 112,5m n.p.m.,

Puszcza 95 km – 113,8 m n.p.m.